

Capítol XVI (fragment)

I aquella nit, s'allunyà la son del rei i va anar a parlar amb el ministre com d'altres vegades: “Vine per favor, i anirem tots dos a la ciutat tranquil·lament i escoltarem què hi ha a la boca del poble i veurem la seva conducta, i quines són les seves accions en les seves cambres.” Van anar travessant tot el terme municipal des de la seva llargada fins a la seva amplada, i arribaren a un carrer que es deia: ‘Porta de les escombraries’,¹⁵² perquè tots els homes del municipi llençaven i apilaven allí els fems i les escombraries enmig d’ells, fins al punt que s’havia fet per a ells un lloc molt elevat. Anaven caminant i mirant aquest lloc i van veure en el seu centre una mena de flama que il·luminava i que lluïa. I va dir el rei: “Apropem-nos i mirem per què els fems cremen, perquè no serà en va, deu tenir una causa i un motiu.” I anaven caminant, acostant-se fins que van arribar al lloc de la llum; i van trobar allí un forat, i a l’interior una cosa, com una mena de cova que havia excavat un home pobre i indigent i l’havia ocupat per habitar-hi ell i la seva dona. I escoltaven procedent d’allí la veu d’un cant i el so sorollós d’una cançó, una veu d’alegria i de goig, una veu de nuvi i una veu de núvia i miraren pel forat; i van veure un home repulsiu pel seu aspecte, estrany per la seva figura i el seu rostre; anava vestit de parracs espellifats que havia trobat enmig dels fems aquells, descansava en el coixí que li havia preparat la seva dona, triant les escombraries, i li parava així mateix la taula sempre; damunt d’ella molletes de pa i sopa, davant d’ells un got d’argila ple de vi, i entre les seves mans un tambor i una flauta i tota mena d’instruments. I la seva dona era com ell per la lletjor de la seva figura, i per la transformació del seu aspecte i de la seva imatge.

Menjaven i bevien alegres, divertint-se molt, saltant i botant amb tota la força; s’alegrava l’home amb l’alegria de la seva companya i amb el seu amor. I ella l’anomenava: “Senyor dels reis i heroi dels combats”; i ell l’anomenava: “Heroïna de les guerres”. I alçant l’home la copa, cantava:

*Salut a la que viu a les muntanyes de Xèfer
Gravada sobre la planxa del meu cor i no damunt d’un llibre
desapareix la llum a les vies d’Aixer quan està dempeus entre les filles de
Ben Khéfer*

Respongué la dona: “Beneït siguis tu, germà meu, i beneït el teu seny, que n’és de bonica i agradable la teva gentilesa”; i alçant també ella el seu got va cantar:

*Comparo l’esplendor del meu amor a la bellesa del cervatell,
el perfum dels seus llavis a la mirra i a la càmfora.
La meua vida posaré com a penyora de la seva salvació, regal de l’adversari
perquè la glòria del món és poca per al seu rescat.*

I continuà narrant cadascú d’ells la glòria del seu company. I cadascuun d’ells nomenava el seu company: la seva bellesa, la seva majestat, la seva noblesa, i la seva agradable correcció. A la manera de dos amants fidels, i hi havia en ells una gran

alegria, el plaer, l'èxtasi i el goig, que no es mesura, ni es conta per la seva grandesa. I restaven el rei i el ministre estupefactes, molt sorpresos i meravellats de tot el que veien, augmentava la sorpresa el fet que en ells no hi havia un mínim de decandiment en el riure ni en l'alegria, en el beure amb mesura. Després va dir el rei: "No crec que hàgim vist mai una tan gran alegria i unió més dolça en tots els sers vius com la que hem vist d'aquests dos miserables."

I quan va veure el ministre la gran sorpresa del rei i la seva admiració i la profunditat del seu pensament, llavors es va atrevir, i va trobar una excusa per parlar. I va dir dintre seu: Certament, ha arribat l'hora que podré parlar amb el rei d'una cosa a vegades tendra, a vegades valenta, a vegades amb claretat, a vegades amb al·lusions. I s'acostà al rei per parlar a les seves orelles, i alçant la seva veu, digué:

*Molt s'admira el nostre cor contemplant
les novetats que es produeixen entre les criatures,
i és meravellós als nostres ulls l'alegria dels
pobres, menyspreats, petits.
Consenteixi Déu i doni força al seu rei
perquè per un cop no es meravellin d'ell més que no pas dels altres.*

I es va espantar el rei d'aquestes paraules i li digué: "Un enigma m'has proposat i l'escolto; t'ho preguntaré i explica-me'l!". Va dir el ministre: "Sàpigues, senyor rei meu, que jo, en veritat temo que ens passi des del plaer i l'alegria que nosaltres tenim avui des de la posició excel·lent i la tranquil·litat de què gaudim, el que ha passat a aquests pobres miserables i malaurats, i que siguem als ulls del qui examina i coneix el regne veritable, com aquests homes als nostres ulls."

Va dir el rei: "I això, per què?". I contestà el ministre: "Perquè jo temo que no sigui la categoria del regne que tu desitges als ulls del qui prefereix el regne permanent, com la categoria d'aquells homes als nostres ulls, i que no sigui la seva sorpresa, pel teu orgull en allò que tens; com la teva sorpresa per l'orgull d'aquests homes en allò que ells tenen. I ja diuen els savis que un home era davant el rei el qual el va sentenciar en un judici erroni i el condemnà a mort, i l'home es va posar dempeus i cridant veu alta digué: 'Et juro, oh rei, que seràs tu entre les mans de Déu, demà, més humiliat que no pas jo entre les teves mans avui! Perquè d'Ell rebràs millor que jo de tu el que em correspon, ja que no em jutges amb justícia!' I va tèmer el rei la seva veu i el deixà marxar."

Capítol XXXI

El que vol beneficiar-se amb allò que no coneix, una espina dolorosa la seva ànima coneixerà

I va dir el monjo: «Jo sé, fill del rei, que pel meu amor i el meu bé has dit les teves paraules, i no tinc per a tu sinó crits de lloança per les teves sentències. I el qui coneix els secrets dels cors i busca tots els amagatalls dels meus sentiments interiors, Ell sap que la teva separació és molt dura per a mi i si no fos pel temor del Pare que és als cels i el meu culte vers Ell, no canviaria la teva companyia per cap altra companyia, ni canviaria el teu amor per cap altre amor. Però malgrat això, estic al servei del meu Déu, i cap a la seva missió jo camino, i fereixo els meus peus, fins al punt que no plau a la meva ànima cap descans, ni és bo per a mi, tret d'això, cap repòs. Aquesta és la meva tranquil·litat que eternament desitjo, aquí he esperat perquè ho volia. I ja diuen els savis que l'activitat en la qual l'home ha crescut és la més apropiada per aferrar-se a ella, i no pas marxar pel camí d'una altra senda. Perquè no succeeixi com el que va succeir a un mico.» Va dir el fill del rei: «Què va passar?».

Va dir el monjo: «Diuen que un mico mirava un barber que en la seva tasca s'estava afaitant sol, sense cap companyia, i quan va marxar el barber pel seu camí, va entrar el mico a l'interior de la seva tenda, i agafant la navalla amb la seva dreta, es va travessar el coll i morí. I diu el poeta:

*S'ha de dir al neci que fa ràpidament els seus treballs,
que sense intel·ligència augmentaran les seves calamitats;
que no alteri amb la seva niciesa el seu treball
perquè si fa el contrari un ganivet el destrossarà.*

I un home que avui fa una feina i demà una de diferent, amb la seva mà la seva ànima ell matarà, com li va succeir a un teixidor.» Va dir el fill del rei: «Què va passar?».

Va dir el monjo: «Diuen que un teixidor era molt pobre; i nit i dia estava ocupat amb la seva feina. I menjava d'ella i també els de casa seva. I un dia van celebrar a la seva ciutat un casament dels fills d'uns rics. I els havia arribat la notícia d'aquell casament, d'uns saltimbanquis que passaven. I es va veure aquell pobre teixidor voltat de brillantor: muntaven sobre cavalls i mules, i al seu davant esclaves i servents. I quan parlaven i conversaven en les seves llengües, amb els seus proverbis i les seves sentències, estava tot el poble alegre de la seva companyia. I quan van entrar per menjar, posaren davant d'ells el millor menjar i del greix no era inferior mai la seva norma, era abundant el seu menjar i en adonar-se dels seus hàbits i els seus costums, va envejar una mica el seu treball i l'abundància dels seus plaers. I va desitjar molt ser un d'ells, i entre les seves bromes i els seus acudits, va veure que un d'ells s'enfilava en una torre molt alta, tenia cinquanta colzades d'alçada, i va caure el seu cos a terra i aixecant-se dempeus va seguir el seu camí. I es meravellaren molt tots els qui ho havien presenciats, perquè havien vist en ell el que no havien vist mai aleshores, i com que els va meravellar molt li donaren regals i va augmentar l'admiració del teixidor envers ells i els seus amics, perquè es deia: "Certament, fa gràcia, és bonic i admira, però no necessita l'home per això d'anteriors preparatius, i mai no es depèn d'altres persones. Ho farà també jo, cauré sobre els meus peus i rebré donatius com ell." I es va enfilem ràpidament a la torre i va caure el seu cos però caigué de cap, es va trencar la nuca i morí. És per això que t'explico aquesta paràbola perquè sàpigues i entenguis que no és

convenient per cap home abandonar el treball en el qual s'ha ocupat tota la vida i el coneix, per a canviar-lo per un altre que no coneix, i no hi té experiència. I jo certament, a això m'he lliurat des dels dies de la meva joventut i no ho deixaré fins arribar a la meva mort.»